

Afdeling	: R&E - Algemeen	B&W-voorstel: DJ-1817395
Naam opsteller voorstel	: Pierre Heuts (0495-575242)	Zaaknummer: 1817390
Portefeuillehouder	: mr. R.J.H. (Raymond) Vlecken CBM	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Evaluatie zusterrelatie Weert-Yuhang, periode 2009-2022.

Voorstel

De gemeenteraad voorstellen:

1. In te stemmen met de notitie "Evaluatie zusterrelatie Weert-Yuhang, periode 2009-2022".
2. De verzusteringsovereenkomst met het district Yuhang te beëindigen.
3. Geen nieuwe zusterband aan te gaan met de nieuwe districten Yuhang en Linping.

Inleiding

Sinds 2009 heeft Weert banden met Yuhang, een district van de Chinese stad Hangzhou. Op 14 maart 2013 is deze relatie omgezet in een officiële verzusteringsovereenkomst. Hoofddoel is steeds geweest de samenwerking op economisch gebied: de zusterrelatie als toegangspoort voor onze ondernemers naar de Chinese markt ter bevordering van export en investeringen. Ook hebben er culturele uitwisselingen plaatsgevonden. De verzusteringsovereenkomst wordt stilzwijgend verlengd voor een periode van vijf jaar, tenzij een van de partijen aangeeft deze te willen beëindigen. In 2018 is de zusterrelatie verlengd tot 9 mei 2023.

In 2021 is het district Yuhang opgesplitst in de nieuwe districten 'Yuhang' en 'Linning'. Vanuit beide districten is in 2021 het verzoek gekomen om een hernieuwde (Yuhang) of nieuwe (Linning) zusterband aan te gaan.

Beoogd doel

Het evalueren van de zusterrelatie met Yuhang over de periode 2009-2022 en het verbinden van consequenties aan deze evaluatie.

Te behalen resultaten

Het nemen van een besluit over de zusterrelatie met Yuhang en de verzoeken tot het aangaan van een hernieuwde of nieuwe zusterrelatie met Yuhang en Linping.

Weert, 22 februari 2023	S		B	W	W	W	W	W
	AV		RV	MvdH	WvE	SW	LS	MF
		akkoord						
		bespreken						
Soort besluit: Besluit college								

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Niet akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Gewijzigde versie
 Anders, nl.:

Beslissing d.d.: 4 april 2023

Nummer: 3

De secretaris,

Totaal aantal pagina's: 5
Pagina 1

Uit te voeren activiteiten

Niet van toepassing.

Argumenten

1.1 Het is het juiste moment voor een evaluatie.

Het aflopen van de huidige zusterovereenkomst en de verzoeken tot het aangaan van een nieuwe zusterband met de beide nieuwe districten vormen de aanleiding tot het evalueren van de gehele periode van de band met Yuhang, 2009 tot heden. Ook wordt in het coalitieprogramma 2022-2026 'Samen Doen: Eerlijk, Sociaal en Ambitieuw' gesignaleerd dat het belangrijk blijft om de samenwerkingsverbanden periodiek tegen het licht te houden en te beëindigen als het oorspronkelijke doel niet langer meer wordt gediend of al is bereikt. Tot slot spelen de toegenomen discussies over mensenrechten en de geopolitieke situatie een rol bij het evalueren van de zusterband. In de evaluatie worden de effecten van de zusterrelatie tegen het licht gehouden.

2.1 Er is nog steeds sprake van een zusterrelatie met Yuhang.

Het Nederlands Consulaat Generaal in Shanghai heeft desgevraagd bevestigd dat Linping het nieuw gevormde administratieve district is, terwijl Yuhang de oude administratie behoudt. Theoretisch gezien bestaat er dan volgens het Consulaat nog steeds een zusterrelatie tussen (het nieuwe) Yuhang en Weert, zodat de huidige relatie formeel dient te worden opgezegd.

2.2 De resultaten van de samenwerking zijn over de gehele periode gezien wisselend.

De directe zakelijke resultaten van de zusterband zijn moeilijk vast te stellen. Bij enkele bedrijven is hiervan sprake geweest. De precieze waarde hiervan voor Weert is moeilijk te kwantificeren. Bovendien was een deel van de betrokken bedrijven toch al actief op de Chinese markt en vormt de zusterrelatie slechts een onderdeel van een heel proces dat nodig is om in China tot zaken te komen. Minder tastbare resultaten zijn het opdoen van kennis over zaken doen op de Chinese markt, het leggen van contacten en het openen van belangrijke deuren. Als neveneffect is het beter leren kennen van andere ondernemers uit Weert en omgeving regelmatig genoemd.

2.3 De behoefte van het Weerter bedrijfsleven aan de zusterband is beperkt.

Er zijn over de gehele periode nauwelijks verzoeken vanuit het bedrijfsleven ingediend om contacten te leggen met (potentiële) partners in China. De meest succesvolle economische activiteit was de handelsmissie 2016. Met betrekking tot eventuele toekomstige handelsmissies kan aansluiting worden gezocht bij LIOF International Trade Development; daar is een zusterband niet voor nodig.

2.4 China komt veel verplichtingen op mensenrechtengebied niet na.

China is lid van de Verenigde Naties en onderschrijft daarmee de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Maar het land komt veel van zijn verplichtingen op mensenrechtengebied niet na. Illustratief is het in september 2022 door de VN uitgebrachte rapport over de ernstige mensenrechtenschendingen in de Chinese regio Xinjiang. Mensenrechten en economie in relatie tot China kunnen niet in isolatie worden gezien en acties op het ene gebied kunnen directe gevolgen hebben voor het andere.

2.5 Vanuit een geopolitiek perspectief zijn de verhoudingen met China verslechterd.

De oorlog in Oekraïne maakt veel zichtbaar over de onderlinge relaties tussen landen en tussen machtsblokken zoals de Europese Unie, de Verenigde Staten, China en Rusland. De geopolitieke spanningen zijn toegenomen, met Europa en de Verenigde Staten aan de ene kant en Rusland en China aan de andere kant. Deze ontwikkelingen hebben ook hun invloed op de relaties met China.

2.6 Covid 19 vormt een zeer beperkende factor.

Mede vanwege Covid-19 staat de relatie met Yuhang al enkele jaren op een laag pitje en hebben er geen activiteiten meer plaatsgevonden. De Chinese overheid duldde geen enkele besmetting en hanteerde een streng covidbeleid, zoals te zien was in onder andere Shanghai. Ook vanuit Linping is in januari 2022 aangegeven de contacten met Weert on hold te zetten in verband met de epidemie. Eind 2022 heeft de Chinese overheid het zero covid-beleid abrupt beëindigd. Hoewel er een einde lijkt te zijn gekomen aan de pandemie is het verdere verloop onzeker en vormt Covid-19 zeker bij een lange afstandsrelatie als die met Yuhang een zeer beperkende factor.

2.7 De focus m.b.t. regionale samenwerking ligt nu op de directe (Eu) regio.

Het coalitieprogramma 2022-2026 'Samen Doen' bevat een strategische heroriëntatie op samenwerking in de regio: met Midden-Limburg, Noord-Limburg, onze Belgische buurgemeenten, Noord-Brabant en Euregio Rijn-Maas-Noord.

2.8 Een toenemend aantal gemeenten en provincies heeft de zusterband beëindigd of stelt deze ter discussie.

Bij een aantal gemeenten en provincies staat de relatie met China onder spanning en is deze in heroverweging. In de afgelopen jaren hebben in elk geval Eindhoven, Valkenburg aan de Geul, Arnhem, Enschede, Oosterhout en de Provincies Noord-Holland en Utrecht de zusterband opgezegd. De gemeente Amsterdam heeft, volgens eigen zeggen, geen zusterband/zusterrelatie meer maar werkt waar mogelijk en passend wel nog samen met China. Het hebben van een zusterband is volgens deze stad dan ook niet noodzakelijk voor het zaken doen.

3.1 Er is geen reden om aan te nemen dat het aangaan van de beide zusterbanden tot meer resultaat gaat leiden.

De districten Yuhang en Linping zijn gevraagd om een inhoudelijke motivatie voor hun verzoek een hernieuwde of nieuwe zusterband aan te gaan. Het district Linping heeft daarop bij brief van 25 januari 2022 aangegeven dat de zusterband interessant is vanwege overeenkomsten op het vlak van unieke ligging en de kanalen cultuur. Daarnaast worden er kansen gezien op het vlak van het groene karakter van beide steden en wordt er gerefereerd aan de handelsmissies 2016 en 2019. Genoemde argumenten zijn nog weinig concreet. Van het district Yuhang is nog geen inhoudelijke motivatie bekend.

Kanttekeningen en risico's

2.1 China is een belangrijke handelspartner voor de BV Nederland

Nederland is voor China de tweede handelspartner binnen de EU en China voor Nederland de vijfde handelspartner. China neemt een-derde van de groei in de wereldeconomie voor zijn rekening. Het bedrijfsleven kan niet om de tweede grootste economie ter wereld heen. De gemeente kan hen faciliteren bij hun contacten. Door de langjarige vriendschapsband en daarmee een vertrouwensband worden deuren sneller en makkelijker geopend. Een aantal Weerter bedrijven heeft dan ook via de handelsmissie gebruik gemaakt van deze geboden mogelijkheid. Tegelijkertijd is dit aantal echter zeer beperkt en heeft het Weerter bedrijfsleven nauwelijks blijk gegeven van een behoefte aan de zusterrelatie.

2.2 Het Rijk stelt zich constructief-kritisch op ten opzichte van China-relaties

In het Rijksbeleid wordt voortdurend naar een balans gezocht tussen de ontwikkelingen op het vlak van geopolitiek, mensenrechten en veiligheid enerzijds en de economische belangen en het in stand houden van de dialoog anderzijds. Het Rijk is in principe voor banden met Chinese counterparts, juist ook om gevoelige kwesties bespreekbaar te maken. Daarbij is het aan decentrale overheden zelf hoe zij aan hun zusterbanden invulling willen geven.

Omdat het economische belang voor Weert gering is zou de relatie vooral om bovenstaande redenen in stand kunnen worden gehouden. Een optie is dan om een

zogenaamde slapende relatie in stand te houden. Door de banden niet te verbreken geeft het de partijen de mogelijkheid de samenwerking op elk gewenst moment weer te intensiveren, indien daartoe aanleiding is. Ook heeft deze optie voordelen uit het oogpunt van kosten en tijdsinzet.

De genoemde balans van het Rijksbeleid is echter aan het verschuiven, waarbij meer nadruk komt te liggen op het beschermen van onze waarden en belangen, onze veiligheid en statelijke dreigingsaspecten. Daarbij speelt, naast de beperkte economische effecten, ook de gewijzigde focus van Weert op de (Eu)regio een rol. Het is daarom niet meer passend om de relatie in welke vorm dan ook nog in stand te houden.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Financieel

De kosten van de relatie met Yuhang bedroegen gemiddeld ruim € 12.000,- per jaar en zijn vergelijkbaar met die van andere steden voor het onderhouden van de stedenband. Tot 2020 werden de kosten met betrekking tot het economisch gedeelte betaald uit de post economische structuurversterking. Binnen deze post was maximaal € 15.000,- gereserveerd voor de zusterband. In verband met een heroverweging van de besteding van dit budget is het deel dat binnen het budget voor China was gereserveerd door andere (nieuwe) kostenposten ingevuld zoals de lokale arbeidsmarktagenda.

Het beëindigen van de zusterband heeft dus geen directe financiële gevolgen voor de huidige begroting. Deze zijn er wel in geval van het aangaan van een hernieuwde en/of nieuwe zusterband waarbij er extra middelen moeten worden uitgetrokken. Aanvullend budget ten laste van het begrotingssaldo moet dan opgenomen worden in het raadsvoorstel.

Personeel

Naast de kosten was er sprake van bestuurlijke en ambtelijke tijdsinzet in het kader van de zusterband. Ambtelijk betrof dit met name de (voormalige) kabinetschef, de beleidsadviseur economie en de bedrijfscontactfunctionarissen. Vanaf het uitbreken van de Covid 19-pandemie in december 2019 zijn er nauwelijks uren besteed aan de zusterband.

Juridisch

Op 14 maart 2013 hebben de burgemeesters van Yuhang en Weert in China een verzusteringsovereenkomst voor de duur van vijf jaar gesloten. In deze overeenkomst is onder andere opgenomen dat deze na vijf jaar stilzwijgend wordt verlengd tenzij een van de partijen aangeeft de overeenkomst te willen beëindigen. Noch Yuhang noch Weert gaf aan de overeenkomst te willen beëindigen zodat deze feitelijk stilzwijgend door zou lopen na 14 maart 2018. Tijdens een bezoek van de burgemeester van Yuhang in mei 2018 is de verzusteringsovereenkomst (met dezelfde inhoud als de voorgaande overeenkomst) opnieuw officieel getekend. De datum van ondertekening is 9 mei 2018, waarmee deze afloopt op 9 mei 2023. Er is geen uiterste termijn van opzegging opgenomen in de overeenkomst.

Overleg gevoerd met

Intern:

Mia Aerdts, beleidsadviseur afdeling Financiën
Henk Creemers, juridisch adviseur Team Ruimtelijke Ontwikkeling
Dirk Küsters, senior communicatieadviseur afdeling Concernstaf
Armando van Gent, strategisch adviseur DT

Extern:

Provincie Limburg, Informatiecontactpunt van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Consulaat Generaal Shanghai, Vereniging Nederlandse Gemeenten, diverse gemeenten.

Participatie

Verspreid over de periode 2009-2022 zijn er diverse gesprekken gevoerd met Weerter ondernemers, onder meer rond en tijdens de handelsmissies.

Communicatie

Omdat de overeenkomst op 9 mei aanstaande verloopt, en het raadsbesluit pas daarna is voorzien worden de districten Yuhang en Linping na collegebehandeling reeds op de hoogte gesteld van uw voorstel aan de gemeenteraad, en na 7 juni van het raadsbesluit. Naast de Weerter ondernemers worden ook het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Provincie Limburg, Informatiecontactpunt van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Consulaat Generaal Shanghai en de Vereniging Nederlandse Gemeenten geïnformeerd.

Een persbericht is bijgevoegd.

Planning en uitvoering

Zie communicatie.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlage(n)

- Notitie "Evaluatie zusterrelatie Weert-Yuhang, periode 2009-2022"
- Verzusteringsovereenkomst d.d. 9 mei 2018
- Persbericht

